

سوله

او

جگره

د سنایی د پر مختیایي موسسی

سوله او جگړه

د سنایي پرمختیایي موسسه	:	خپرونکې
راز محمد دلیلي	:	مسول مدیر
احمد فرید «عارفي»	:	لیکونکې
امان الله «لودین»	:	پښتو ژباړه
سلطان حمید «فانوس»	:	انځورگر
سیف الله «زمانی»	:	کمپوز او ډیزاین
ټوکه د NCA مالي مرستو اداره تله ١٣٧٨	:	لومړۍ چاپ
ټوکه د US-BPRM په مالي مرسته د IRC-UGP له خوا، لیندۍ ١٣٧٩	:	دویم چاپ
ټوکه د Asia Aid TroCAIRE په مالي مرسته ١٣٨٠ هـ. ش	:	دریم چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته، مرغومي ١٣٨١	:	څلورم چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته، وږی ١٣٨٢	:	پنځم چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته، لیندۍ ١٣٨٢	:	شپږمه چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې SDF په مرسته، غویی ١٣٨٤	:	اوومه چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ١٣٨٥ کال د سلواغې میاشت	:	اتم د پښتو چاپ
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ١٣٨٦ کال د کب میاشت	:	نهمه طبع پښتو
ټوکه د سنایي پرمختیایي موسسې په مالي مرسته د ١٣٨٦ کال د کب میاشت	:	لسمه چاپ پښتو

ددې کتاب ټول حقوق د سنایي په پرمختیایي

موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته: پنځم سړک، انصاري څلور لارې د محمد علم فیض زاد لیسې خواته
تېلفون: ۰۲۰-۲۲۰۱۶۹۳

پست بکس: ۱۸۱ کابل افغانستان

برېښنا لیک: sieal@brain.net.pk

انټرنیټ پاڼه: www.sanayee.org - www.nawidefarda.org

په پاکستان کې پته: اوکزي پلازې شاته، یوینورستي ټاون، پېښور پاکستان.

٦

تصويري كيسه

سوله او جگره

د اوسني چاپ سريزه

د سولې او جگړې تصويري كيسه چې په (۱۰۰۰) ټوکه ورستی چاپ په دري ژبه د سنایي پرمختیايي موسسې له خوا چاپ شو او (۱۰۰۰) ماشومانو او ځوانانو ترلاسه کړل. د مینه والو د زیاتې تندی او پرله پسې غوښتنو له امله دادی نوموړی اثر په پښتو ژبه ژباړه (ترجمه) او چاپ شو. د دې کتاب لیکونکي د سولې اوسوله ایز ژوند ښایسته انځور وړاندې کړی دی. ژباړونکي هم کوښښ کړی خو نوموړی انځور د پښتو ژبې په چوکاټ او قالب کې وړاندې کړي هیله لرم اوسنی چاپ د سولې اوسوله ایز ژوند په لوری یو بل موثر گام وي خو د سولې د پسرلي ثمر او حاصل په سترگو وویښو.

والسلام
راز محمد دلیلي

سريزه

خرنگه چې ټولوته څرگنده ده نظم، نشر او انځور (تصوير) د زده کړې او د يوې پديدې يا مفکورې د وړاندې کوولو عمده لاره گڼل کيږي. چې بشر له ډيرو پخوا زمانو څخه را پدې خوا ټولنه کې د خپلو نظريو او مفکورو د تعميم لپاره له هغو څخه گټه اخيستي ده.

ددې اصل په اساس، د سنایي پرمختيايي موسسې (SDO) د خپلو علمي او فرهنگي فعاليتونو په دوام چې د وطن د ماشومانو او تنکيو ځوانانو د لارښې روزنې په منظور تر سره کيږي. دا دی يو نوی اثر چې «سوله او جگړه» نومېږي د چاپ په گانه سمبالېږي.

دا اثر د ورور «احمد فرید عارفي» په واسطه ليکل شوی دی. په دې اثر کې زيار ايستل شوی څو د جگړې ناخوالې او بد رنگي او د سولې ښيگړې او ښه والی د نظم، نشر او انځور په توگه د لوستونکي سترگو او ذهن ته تمثيل کړی. په وروستنی تحليل کې دا اثر لاندې پيغامونه او مفاهيم لوستونکو ته وړاندې کوي.

- د لوستونکو په ذهن کې د جگړې له ناولتيا او له هغې څخه کرکه.
- د ټولنې د وگړو تر منځ د سولې ښيگړې او د سولې غوښتنې د مفکورې ايجاد.

- د ژوند په ټولو ډگرونو کې د جگړې د ذلت، ناپاڼه داري او ماتې.

• د سولې د برياليتوب ټولو اړخونو ته اميدونه.
په پای کې د سنایي پرمختیايي موسسې SDO اداره ددې هیله
لري چې ددې اثر په خپرولو برسيره چې یو کلتوري خدمت ترسره
کوي، یو گام د سولې او سوله غوښتنې پر لور د وطن د ماشومانو،
تنکیو ځوانانو او ځوانانو ترمنځ هم اوچت کړی وي. څو له دې
لارې د سولې د تعمیم پر لور په ټولنه کې برخه واخلي.

و من الله توفیق
راز محمد دلیلي

Preface

In continuation of its past education and cultural activities, Sanayee Development Organization (SDO) has published a new peace education children book in Pashto language entitled “Sola aw Jagra” for the Afghan children and teenagers.

The author of this book is Mr. Farid Arifi, an Afghan young writer. This book gives a moral lesson from the catastrophes of war and the goodness of peace in poem and prose. The book has been illustrated with pictures in order to convey better its messages to the readers.

To say in brief this book conveys the following ideas and messages to the readers:

The ugly pictures of war and feeling of hatred for the war.

Goodness of peace and creating peace motivations in the society.

Defeat of war in all spheres of life.

Victory of peace and being hopeful for the peace.

We hope this book would create motivation for peace among the Afghan children, teenagers and youth and would serve towards dissemination of culture of peace in the Afghan society.

With Regards,
Raz Muhammad Dalili

سوله او جگره

له ورځو څخه يوه ورځ ناڅاپه (نابېـره)
«سوله» او جگره» يو له بل سره مخامخ
شول. دې دوو پخوانيو د بنمنانو ډيره موده
وروسته يو له بل سره وکتل. «سولي» له
سلام وروسته په دې ډول په خبرو شروع
وگره:

سوله: له کومه ځايه راغلي يې؟

جگره: د فلاکت، بدبختۍ، پریشانۍ،

ستونزو او ... په لنډه توګه له هغه ځايه چې

ستا قدمونه هغه ځای ته نه دي رسيدلي.

جگره: ته له کوم ځایه راغلې یې؟

سوله: د پاکی، امن، آرامۍ، خوشحالی...

له ښاره له هغه ځایه چې زه د ټولو خوښه یم

او له ستا څخه کرکه (نفرت) لري.

جگره: د سولې له خبرو په غوسه او په غریزو

شو. د خپل ځان په صفت او د سولې په

ملامتولو او تهدیدولو یې شروع وکړه.

سولې او جگرې کرکه یو تر بله گفتگو

د خپل حال شرح یې کرکه ه و په هو

«سولې» له بې ځایه جر او بحث او جنجال

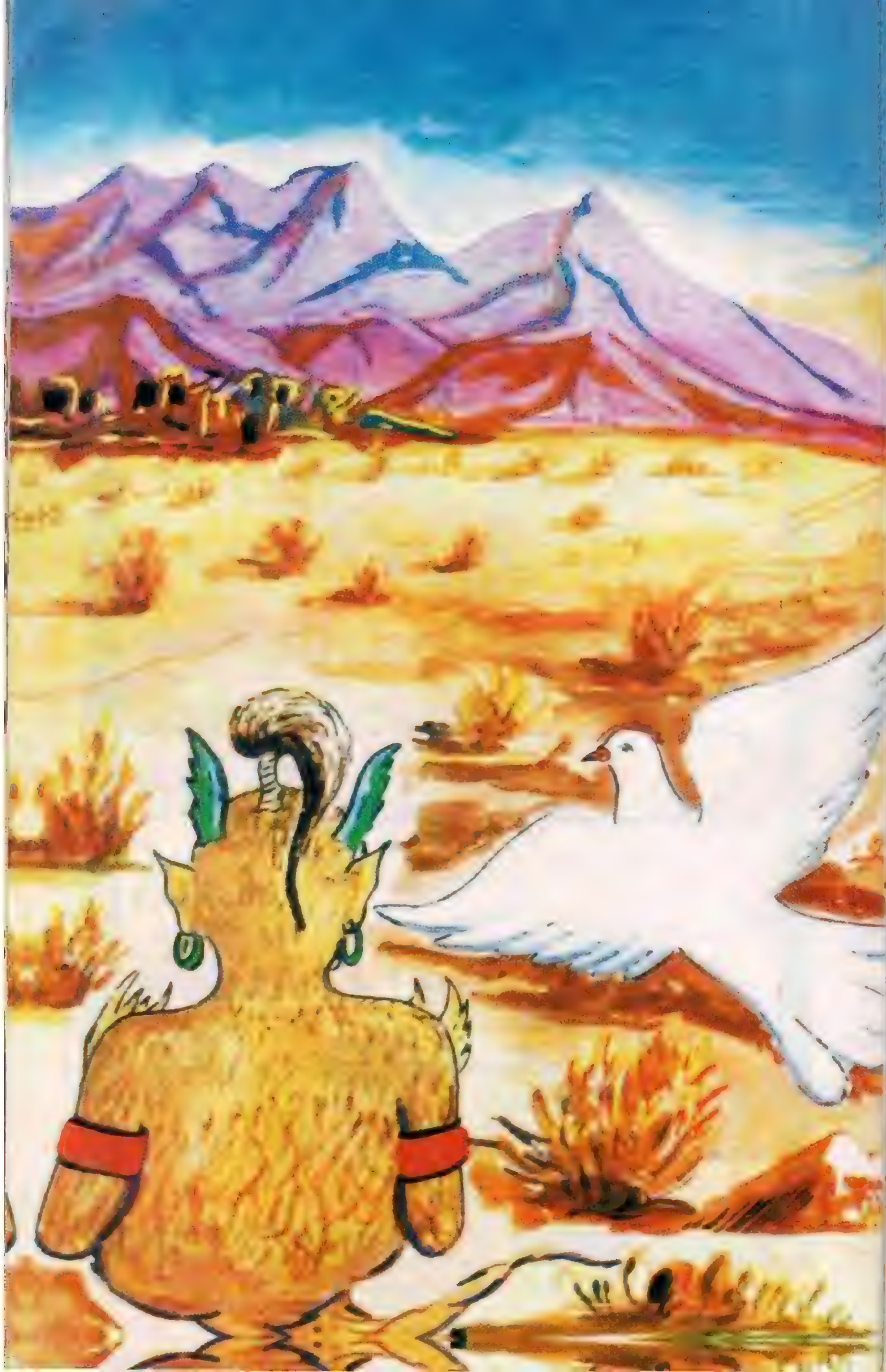
څخه کرکه درلوده په نرمه ژبه او مهربانه

توګه «جگره» آرامتیا او سره سینه توب ته را

وبلله او هغې ته يې داسې وړاندیز وکړ.
راځه چې دواړه له هغو ځايونو څخه ليدنه
وکړو چې د هغو تر حکم او فرمان لاندې دي
اوله نږدې څخه د يو بل د کار ثمره او حاصل
ووينو، وروسته هغه سره پرتله کړو چې چا
ټولنې ته ښه کار سرته رسولې او کوم يوه
ټولنې ته بدې او ضرر رسولی دی. سولې
وويل:

راځه: وکړو منځ د ښار ته يو سفر
څو پيدا کړو يو د بل د کار ثمر

«جگره» په ډیره بده وحشتناکه خبره او په
ډیرې غوسې سره د سولې نظر ومانه او
دواړه پر لاره رهي شول. د لارې په اوږدو کې
«جگرې» په تکبر او لویې بې له دي چې
سولې ته مخ وگرځوی سولې ته وویل:

ښه به داوی چې لومړی د خپلو کارونو پر تله
له تا سره له ښوونځي څخه پیل کړم ځکه چې
ما هلته ډیر کارونه کړي چې هغه باید تاته
وښیم.

جگرې وویل لومړی به ښوونځي ته مخه کړو
بیا به موږ په بل لوري مخه کړو.

د «جگرې» له دې خبرو وروسته دواړه د هغه

ٻڌوونڻي ٻه لور روان شول ڇي د ٻنار د لاري
ٻه اوڀر د وکي پروت وو، له لري واتن خخه يي
نوموڀري ٻڌوونڻي ڇي د اور ٻه لمبو وکي
سســـــو خيده او لوگي تري پورته کيدي
وروښود.

او زياته يي کره :

هغه څه ڇي ته د خاورو لوگو منځ کي گوري پست

يو مهال ووبايسته محل د زده کړي او دلوت

ما کړل بند دفتر او ديوان دده

ما کړل مړه ټول شاگردان دده

ما کړ د ٻوونځي بانيسته تعمير خراب

ما کړل سوخته په اور ميز او چوکي خراب

کرل جلا ما معلم او شاگرد دده

کرل جلا ما کتاب او قلم دده

دا تباه کاري او وران کاري ټول دي کار زما

دا سبب دی چې نوم شوی په هر ځای دښمن زما

«سوله» چې د «جگړې» له تباه کاريو،

ورانئو او خوابديو صحنو له اوریدو او لیدو

څخه ډیره خفه وه. په خاصه توګه د هغه

ښوونځي له ورانو او یجاړو خونو له لیدلو

څخه چې یو وخت ښکلی مکتب وو. د ژړا او

اوبنکو منځ کې «جگړې» ته په خطاب کې

وویل:

ای چي تا کړه دومره ظلم او جفا

ته به څنگه څه ووايي په مخ د خدا (ج)

دړه دړه به پوښتنه کيږي له ستا

په ورځي د محشر يعني ورځ د جزا

«جگړه» بې له دې چې د «سولي» خبرو ته پام

وکړي په ډير ناولي اوزير غږ سره له «سولي»

څخه غوښتنه وکړه چې هغه هم خپل کارونه

او فعاليتونه د عمل په ساحه کې هغې ته

وښيي.

«سوله» او «جگړه» په لاره رهي شول او له يو

څه منزله وروسه ته له ليري واټن څخه

«جگړې» ته يو ښوونځی چې په هغه کې زده

کوونکي په لوست لگيا (بوخت) وو او يو
شمير زده کوونکو د سولې ترانه ويله وښود.
سولې د خپلو فعاليتونو او کارونو تشریح
په دې توگه شروع کړه.

دا چې گورې له ډیر لري نمایان دي
مکتبونه خای د پوهې او فیضان دي
تعمیرونه یې بنایسته او نوراني دي
هره خوا کې یې گلونه رنگارنگ دي
زده کوونکي او ښوونکي دي خوشحال
همه واره دي دوي ليري له ملال

په خوښي کړي منډې تر ږي ماشـومان
دوي ټول غواړي ما په ارمان د جسم و جان
زما صفت په هره زده کړه او مضمون
دا چې خیر او نیکی یم همه واړه دي ممنون
دا ټوله بڼه ده په دي ځای د سولې د مضمون
امن او سوکالي ده ځان او روح ددي مضمون

«سولې» د خپلو تعریفونو په پای کې
«جگړې» ته مخ واړاوه او په مسکا کې یې
چې ددې د بریاوو بیان کوونکي وو داسې
پوښتنه وکړه.

آیا نورې لاسته راوړنې هم لري که نه؟

«جگره» د لاس په واسطه ښار ته اشاره کوي.

دا چې د ښوونځي په بحث کې جگرې ماتې

خوړلې وه نو داسې يې وگڼله چې د ښار په

باره کې په بحث کې به بری ومومي. نو د

ښار په لوري په حرکت شول او «سوله» يې د

ښار لوري ته وبلله. بالاخره د ښار په نږدې

شاوخوا کې چې هرڅه وروان ويجاړ او په

کنډوالو بدل شوي و.

جگره د يوې خاورينې غونډۍ پر سر چې يو

وخت ښکلي ماڼۍ وه ودریده او خپل

فعالیتونه يې پدې توگه تشریح کړل:

کارونه زما دي په دي ښار کې بي حسابـه
 هر چيري چې آبادي وه کرله ټوله ما خرابـه
 ټول مې په يو شان کرل خاورې لوگي
 ټول له لاسه ولاړل هر څه شول دورې لوگي
 په هر ځای مې چې د اور لمبه کره بله
 ودانۍ په بربادۍ شوله بدله
 ددې ځای خلک زما د لاسه شوو فرار
 په بلا د بي صبري کې نا قرار
 ماوتبتوله د هغوي د خولې مړۍ
 ما کرله ماته د هغو د سرکو پړۍ
 ما کرله خاموشه د ښارونو خوشحالي

ما کرله خوره په عقلونو بی هوشی.

نه می تلفون پرینودنه نل د آب

ورمی کر هغو ته په مرمی خواب

ما کرل تخمونه د نفرت هر خای

لور می کرل بیرغ د تقابل هر خای

«سولې» چې په چوپتیا سره دوران شوي

بنار ننداره کوله د بنار په بد حال او بنکې

تویولې. «جگړې» د هغو کارونو په باره کې

چې کړي یې وو خبره بایلو ده.

د آه حسرت او مایوسی په نړۍ کې یې

جگړې ته مخ وگرځاوو او داسې پوښتنه یې

وکره.

دومره ناولې ولې يې اي جگړې

سر تر پايه ډوب گناه کې يې جگړې

«جگړه» بې له دې چې «سولې» ته د زياتو

خبرو وار ورکړي، د سولې خبره يې پري

کړله او له هغې څخه يې وغوښتل چې په

سولې پورې مربوط بنار جگړې ته وروښيي

او خپل فعاليتونه روښانه کړي.

«سوله» هم په خوښۍ د هغه ښکلي بنار په

لوري چې لرې واټن کې پروت وو. په حرکت

شول تر څو د بنار نږدې ته ورسيدل. سولې

له جگړې څخه غوښتنه وکړه خو بنار ته

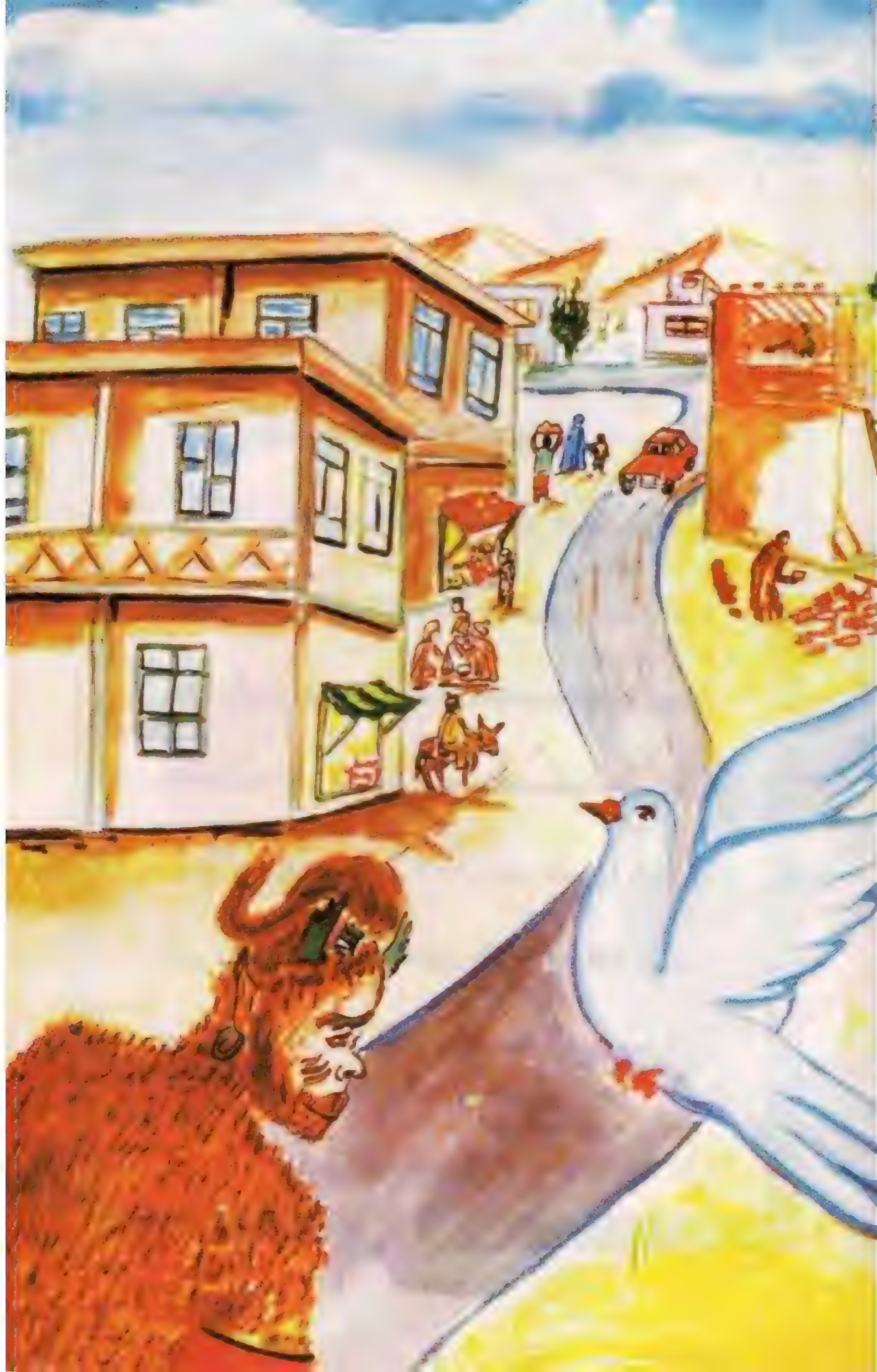
داخل نه شي او له همدې ځايه د هغه ننداره

وگړي سولې زياته کړه :

ای «جگړې» زه له دې ښکلي او ښایسته
ښار سره چې ټول وگړي یې په صفا او
صمیمیت کې یو له بل سره ژوند کوي، ډیره
مینه لرم. لطفاً له همدې ځایه د هغه ښکلي
مانۍ او پاک سرکونه وگوره. ځکه چې د تا
«جگړې» هغه ځای ته نږدې کیدل، د ښار د
وگړو تر منځ ویره رامنځ ته کوي او ژوند
اخلال کیږي.

زه له همدې ځایه ټول شیان لکه باغونه،
مانۍ، ښکلي سړکونه، روغتونونه،
ښوونځي تاته ښیم. وروسته سولې په دې

توگه د خپلو فعالیتونو په تعریف او
توصیف شروع وکړه:

دا چي ته گوري دا بنکلی نار صفا
دلته رحم او نعمت دي د خدا (ج)
زما کار دی آبیادی او عمران دده
عزت او آرامي د انسانی دده
ټول وگړي ددې نار دي نیکسان
خکه نار د دوي دی جنت نستان
رزق او روزي پیره ده هر خوا کې
ټول وگړي یې ژوندون کړي په صفا کې
واټونه او پارکونه یې زیبا دي

آدميان يې هر سهار ماښام په دعا دي

او سیدونکي يې جمله دي نیک نظر

بخو نړويې ترلې آبادۍ ته خپل کمر

گوره دادۍ آبادي زما د کارونو

آينه کې يې ته گوره نتيجه د زحمتونو

«جگړه» چې د سولې په واسطه د دومره

آباديو، د وگړو د خوښۍ او سولې د

محبوبيت او برياليتوب څخه د شرم په خولو

کې ډوبه وه. د سولې له دې پوښتنې څخه

حيرانه شوه چې ويل يې:

اوس رښتيا ووايه چې کوم يو له مونږه ناکام

شو. زه هيله لرم چې زما او ستا ترسره شوي

کارونه په پوره بې پرې (بې طرفي) یو په یو
پرتله (مقایسه) او قضاوت وکړی.

په دې حال کې مخکې له دې چې «جگړه»
خه ووايي د الوتونکو غږ چې ددوي د پاسه
دونو په بناخونو کې په لیکه ناست وو، تر
غږ و شو چې په گل ه سره یې په ډیر خوږ غږ
دا ترانه زمزمه کوله:

مـوږ واړه مرغـان خوښـوان

واړه وایـو په صدق او ایمـان

ای جگړې ته ناکام یـې په جهـان

له ستا څخه دی هر یو پریشان

دادی زمـوږ ټولـو پيغام

دادی زمـوږ ټولـو پيغام

موږ واړه مرغـان خوښـوان

په ثـنا د لـوي خـښـتن غـزل خـوان

اې سـولې بـريالۍ يې په هر آن

له تـا نه دي ټول واړه بنادمان

دادی زمـوږ ټولـو پيغام

دادی زمـوږ ټولـو پيغام

پاي

Sola Aw Jagra (Peace and War)

Published by : Sanayee Development Organization (SDO)
 Editor - in - Chief : Raz Muhammad Dalili
 Author : Ahmad Fareed Arfi
 Pushto Translation : Amanullah "Ludin"
 Artist : Sultan Hamid Fanoos
 Composed By : Saifullah Zamani
 1st Edition : 1000 copies, Financed by (NCA), Sep 1999
 2nd: Enditon : 5000 copies, Financed by US-BPRM through IRC-UGP, Dec 2000
 3rd Edition : 2000 copies, Financed by TroCAIRE and AusAid, Oct 2001
 4th Edition : 1000 copies, Financed by SDF, February 2003
 5th Edition : 1000 copies, Financed by SDF, August 2003
 6th Edition : 2000 copies, Financed by SDF, Nov 2003
 7th Edition : 1000 copies, Financed by SDF, Apr 2005

8th Edition :
 Publishing date : Feb 2007
 Number of copies : 1500 copies
 Financed by : Sanayee Development Organization (SDO)
 Kabul address : Sanayee Development Organization (SDO)
 Charrahi Ansarri, street # 5th
 Near (Muhammad Alam Faiz Zad) high school
 Kabul telephone : 0093-(20) 2201693
 Post Box : 181 Kabul Afghanistan
 Email : sdfkabul@ceretechs.com
 Websites : wwwsanayee.org
 Www.nawidefarda.com
 Peshawar Address : Behind Orakzai Plaza and total CNG, university Road Shaheen
 Town, Peshawar Pakistan
 Telephone : 0092-91-5842155 - 91582165
 Fax : +92+-1-5845139